

них корпорацій. — Одеса: Астропринт, 1999. — 71 с.; Вплив прямих закордонних інвестицій транснаціональних корпорацій на світовий економічний розвиток. — Одеса: Астропринт, 1999. — 87 с.; When investments come to the Ukraine: The survey of financial indicators // Workshop in Trade and Development. Yale University, USA. — 1999; Транснаціональні корпорації: Навч. посібник / В. Рокоча, О. Плотніков, В. Новицький, С. Якубовський та ін. — К.: Таксон, 2001.; Порівняльний аналіз особливостей регулювання припливу закордонних інвестицій у країни ЄС // Міжнародна економіка: Зб. наук. пр. / Ін-т світової економіки і міжнародних відносин НАН України. — 2002. — № 32. — С. 35-44.; Порівняльний аналіз інвестиційного клімату країн Латинської Америки / Міжнародна економіка: Зб. наук. пр. / Ін-т світової економіки і міжнародних відносин НАН України. — 2002. — № 34. — С. 45-55.; Роль прямих зарубезних інвестицій в економіке промислово развитих стран // Белорусский журнал международного права и международных отношений. — 2002. — №1. — С. 96-99.; Вплив глобалізації інвестиційної і виробничої діяльності на національні економіки // Зб. наук. пр. / Наук.-дослід. екон. ін-т Мін-ва економіки України. — К., 2001. — Вип. 13. — С. 194-201.

ЯКУПОВ

Назим Мухаметзянович

Історик, політолог, заслужений діяч науки України, Герой Радянського Союзу

Н. М. Якупов народився 7 липня 1928 р. в сім'ї селянина в с. Карача-Елга Кушнаренківського району Башкірії. Батько загинув у Великій Вітчизняній війні. Залишившись без батьків, І. М. Якупов рано почав працювати: з 14 років — у колгоспі, після закінчення фабрично-заводської школи — на заводі в Уфі до служби в армії.

У Радянській Армії служив з 1948 до 1957 р. В 1951 р. закінчив Львівське військово-політичне училище. 5 листопада 1956 р., виконуючи військовий обов'язок, Н. М. Якупов був поранений і контужений. За зразкове виконання завдань уряду СРСР, проявлення при цьому мужності і героїзму Президія Верховної Ради СРСР наказом від 18 грудня

1956 р. присвоїла йому звання Героя Радянського Союзу. У 1957 р. Н. М. Якупов був демобілізований із армії за станом здоров'я.

У 1957 — 1962 рр. навчався на історичному факультеті Одеського університету, котрий закінчив з відзнакою. У 1965 р. захистив кандидатську, а в 1970 р. — докторську дисертації. З 1964 р. до сьогодні працює в Одеському університеті. З 1972 до 1992 р. завідував опорною кафедрою політичної історії, був головою Спеціалізованої ради з захисту кандидатських дисертацій з історичних наук. За 20 років успішно захистили дисертації більше 200 чоловік, серед яких більше 60 аспірантів та пошукачів — під його керівництвом.

Професор Н. М. Якупов веде активну наукову роботу, він — автор більше 250 наукових публікацій, в тому числі біля 20 книг про війну і мир, боротьбу проти фашизму, за соціальну справедливість і прогрес. Книги “Трагедия полководцев” (М., 1992), “Спасшие Отчизну” (Одеса, 1995), “Куда мы шли? (социальная справедливость: концепции, опыты и уроки)” (К.; Одеса, 1998) отримали широкий відгук серед читачів та наукової громадськості.

Працюючи завідувачем опорної кафедри, головою міжобласної науково-методичної ради викладачів суспільних наук, Н. М. Якупов проводив роботу по узагальненню і впровадженню передового досвіду навчання і виховання студентів. Як член науково-технічної ради з історії Мінвусу СРСР та УРСР він брав участь у підготовці багатьох міжнародних, всесоюзних і республіканських симпозіумів, конференцій, виступав на них з доповідями, був активним членом редколегії збірки “Научные труды по истории”.

Нагороджений грамотою ВАК СРСР за успіхи в науковій діяльності, у підготовці науково-педагогічних кадрів, медаллю Головного комітету ВДНГ СРСР, знаком “За отличные успехи в работе” Мінвусу СРСР. У 1987 р. йому присвоєно звання заслуженого діяча науки України.

Професор Н. М. Якупов розробив і читає курси в Інституті соціальних наук і на історичному факультеті Одеського університету: політична історія ХХ століття; теорія і історія соціальних рухів; соціальна справедливість: концепції, досвід і уроки; тоталітарні режими ХХ століття. Ви-

ступає у пресі, в аудиторіях молоді і ветеранів з лекціями і доповідями про історію боротьби проти фашизму, за свободу і незалежність країни, про подвиги солдатів Великої Вітчизняної війни. Член редколегії “Книги пам’яті”, бере участь у підготовці та виданні томів “Книги пам’яті” по Одеській області.

Герою Радянського Союзу Н. М. Якупову встановлений бюст у Львівському вищому військово-політичному училищі (нині Військовий інститут при державному університеті “Львівська політехніка”. Пам’ятають Н. М. Якупова і його земляки, його ім’я присвоєне одній із вулиць Кушнеренково (райцентр в Башкортостані), де встановлена меморіальна дошка; меморіальна дошка встановлена також на школі, в якій він вчився. Н. М. Якупов — почесний громадянин Кушнеренково.

Пр.:

Революция и мир: Солд. массы против имп. войны 1917 — март 1918 гг. — М.: Мысль, 1980. — 244 с.; Весну принесли на знаменах. — 2-е изд. — Одесса: Маяк, 1984. — 271 с.; Первый Верховный главнокомандующий: [Н. В. Крыленко]. — К., 1989. — 31 с.; Трагедия полководцев. — М.: Мысль, 1992. — 351 с.; Спасшие Отчизну: Док. очерки. — Одесса: ОКФА, 1995. — 229 с.; Куда мы шли: Соц. справедливость: концепции, опыты и уроки. — Одесса: Негоциант, 1998. — 135 с.; Почему распалась держава?: Вожди истинные и мнимые. — Одесса: Астропринт, 1999. — 210 с.

Літ.:

Назым Мухаметзянович Якупов: К 60-летию со дня рождения / ОГУ. Науч. б-ка; Сост. О. Ю. Ноткина; Авт. вступ. ст.: И. Ф. Курас, В. Е. Мельниченко. — Одесса, 1988. — 83 с.; — (Материалы к библиографии ученых Одес. ун-та); Якупов Н. М. // Башкортостан: Крат. энциклопедия. — Уфа, 1996. — С. 231; Лозовский А. Солдат, ученый, гражданин: К 70-летию Героя Советского Союза, проф. Н. М. Якупова // Вестн. региона. — 1998. — 4 июля; Професори Одес. (Новорос.) ун-ту. — Одеса, 2000. — Т. 4.

В. М. Гребцов, І. С. Гребцова

